

že by britská zahraničně politická strategie zůstala neměnná. Naopak její proměna je patrná na každém z analyzovaných období.

Zatímco v 19. století Británie vyvažovala sama, neboť jednala z pozice globální velmoci, ve 20. století její moc upadala a tomu byla uzpůsobena i strategie vyvažování. Na počátku 20. století uzavírá aliance a vyvažuje v rámci multilaterální aliance tzv. Dohody (Francie, Rusko, později USA). Jakmile je hrozba v podobě německé hegemonie zažehnána, rozpadá se i společná aliance. V dekadě před druhou světovou válkou se Británie nicméně nevrací do „světlé izolace“ 19. století. Vyvažování v 30. letech minulého století je pro změnu kombinováno s politikou ústupků vůči Německu, Itálii a Japonsku. Nic podobného Británie vůči evropským mocnostem dříve neuplatňovala.

Mocenský ústup Británie – který je patrný nejpozději od konce první světové války – jde ruku v ruce s rozpadem britského impéria a po počátečním odmítnutí též začlenění do struktur Evropského společenství. V době studené války Británie pokračuje ve strategii vyvažování, aby zastavila rozpínání moci Sovětského svazu. Avšak nejpozději od Suezské krize se zcela přizpůsobuje podmínkám bipolárního uspořádání mezi USA a SSSR. Samotná Británie je nucena omezit své zahraničně politické ambice, přičemž podřízení se USA shledává jako výhodné.

Jestliže jsme si kladli otázku, zda nám strategie zámořského vyvažování poskytuje vhodný nástroj pro analýzu britské zahraniční politiky, odpovídáme kladně. Nicméně tento koncept musí být omezen pouze do konce studené války. Následné období se vyznačuje unipolaritou s mocenským centrem Spojených států amerických. Vzhledem k tomu, že úzké spojení – tzv. „special relations“ – Velké Británie a USA je po rozpadu SSSR zachováno a žádný další vyzyvatel se ještě neobjevil, není z britské perspektivy dále koho vyvažovat a tudíž ani možnost uplatnit strategii vyvažování.

SEZNAM LITERATURY

- ARON, Raymond. *Historie XX. století*. Praha: Academia, 1999.
- ARQUILLA, John - RASMUSSEN Maria, M. *The Origins of the South Atlantic War*. *Journal of Latin American Studies* 4/2001, s. 739–775.
- BALL, Stephen J. *Military Nuclear Relations between the United States and Great Britain under the Terms of the McMahon Act, 1946–1958*. *The Historical Journal*, 2/1995, s. 439–454.
- BALDWIN, Stanley. *A Fear from the Future Speech*. London: The Times of London, 11. 11 1932. Dostupné z: <http://www.airforce-magazine.com/MagazineArchive/Documents/2008/July%202008/0708keeperfull.pdf> (10. 2. 2012).
- BARNETT, Corelli. *The Wasting of Britain's Marshall Aid*. BBC History, 3. 3. 2011. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/history/british/modern/marshall_01.shtml (5. 5. 2012).
- BAUER, Gretchen – TAYLOR, Scott D. *Politics in Southern Africa. State and Society in Transition*. London: Lynne Rienner Publishers, 2005.
- BECK, Peter, J.. *The Future of the Falkland Islands: A Solution Made in Hong Kong?* *International Affairs*, 4/1985, s. 634–660.
- BELOFF, Max. *Britain, Europe and the Atlantic Community*. *International Organization*, 1963, 17 (3), s. 574–591.
- BLACKWELL, Michael. *Clinging to Grandeur: British Attitudes and Foreign Policy in the aftermath of the Second World War*. Greenwood Press, Westport, 1993.
- BOSÁK, Tomáš. *Britské federalistické koncepce a pojetí Evropy v éře „skvělé izolace.“* *Mezinárodní vztahy*, 45/2010 s. 79–83.
- BRZEZINSKY, Zbigniew. *Velká šachovnice - k čemu Ameriku zavazuje její globální převaha*. Praha: Mladá fronta, 1999.
- COKER, Christopher. *Foreign and Defence Policy*. In: Hollowel, Jonathan (ed.). *Britain Since 1945*. Oxford: Blackwell Publishers, 2003, s. 59–108.
- DOERR, Paul: 1998. *British Foreign Policy 1919–1939*. Manchester: Manchester University Press, 1991.
- DOWDEN, Richard. *Africa. Altered States, Ordinary Miracles*. London: Portobello Books, 2009.
- ELROD, Richard B. *The Concert of Europe: A Fresh Look at an International System*. *World Politics*, 28/1976, s. 159–174.

- FERGUSON, Niall. *Nešťastná válka*. Praha: Dokořán, 2004a.
- FERGUSON, Niall. *Empire. How Britain Made the Modern World*. London: Penguin Books, 2004b.
- FERGUSON, Niall. *Válka světa. Dějiny věku nenávisti*. Praha: Academia, 2008.
- FERRO, Marc. *Dějiny kolonizací. Od dobývání až po nezávislost 13.-20. století*. Praha: Lidové noviny, 2007.
- FEUCHTWANGER, Edgar. *Hitler, Stresemann and the Discontinuity of German Foreign Policy*. *History Today*, 35/1999. Dostupné z: <http://www.orange.k12.oh.us/teachers/ohs/tshreve/apwebpage/readings/hitlerstresseman.html> (20. 5. 2012).
- FILIPPI A. M. – FRAGONARD M. – GAUTHIR Y. – ROGUES P. *Dějiny dvacátého století*. Praha: Mladá fronta, 1991.
- FLINT, John. *Planned Decolonization and Its Failure in British Africa*. *African Affairs*, 82/1983, s. 389–411.
- FORSTER, Anthony. *Euroscepticism in Contemporary British Politics. Opposition to Europe in the British Conservative and Labour Parties since 1945*. London: Routledge, 2002.
- FREEDMAN, Lawrence. *Bridgehead Revisited: The Literature of the Falklands*. *International Affairs* 3/1983, s. 445–452.
- FREEDMAN, Lawrence. *Power and insecurity in Europe*. *European Review*, 1/1995, s. 1–11.
- FRITSCH-BOURNAZEL, Renata. *Europe and German Unification*. New York: Berg, 1992.
- GAMBLE, Andrew. The European Issue in British Politics. In: Baker, David - Seawright, David (eds.), *Britain for and against Europe: British Politics and the Question of European Integration*. Oxford: Clarendon Press, 1998, s. 11–30.
- GEORGE, Stephen. *An Awkward Partner: Britain in the European Community*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- GEORGIEV, Jiří. *Historické souvislosti sovětské invaze do Afghánistánu*. *Mezinárodní vztahy*, 1/2002, s. 58–72.
- GIAUQUE, Jeffrey G. *Grand Designs and Vision Unity. The Atlantic Powers and the Reorganization of Western Europe, 1955–1963*. Chapel Hill and London: The University of North Carolina Press, 2002.
- GIBBS, David. *Does the USSR Have a 'Grand Strategy'? Reinterpreting the Invasion of Afghanistan*. *Journal of Peace Research*, 4/1987, s. 365–379.

- GILBERT, Martin. *Dějiny dvacátého století 1900–1933*. Praha: Lidové noviny, 1997.
- GILBERT, Felix - CLAY LARGE, David. *Konec evropské éry: Dějiny Evropy 1890–1990*. Praha: Mladá fronta, 2003.
- GOLDSTEIN, Erik – McKERCHER, Brian J. C. *Power and Stability British Foreign Policy, 1865–1965*. London: Frank Cass & Co. Ltd, 2003.
- GOODLAD, Graham D. *British Foreign and Imperial Policy 1865–1919*. London: Routledge, 2000.
- GOWLAND, David – TURNER, Arthur (eds.). *Britain and European Integration 1945–1998. A documentary history*. London and New York: Routledge, 2000.
- GOWLAND, David – TURNER, Arthur – WRIGHT, Alex. *Britain and European Integration Since 1945. On the Sidelines*. London and New York: Routledge, 2010.
- GRIGG, Edward. *British Foreign Policy*. London: Hutchinson and Company, 1944.
- HNÍZDO, Bořivoj. *Mezinárodní perspektivy politických regionů*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku: Praha, 1995.
- HOLLOWELL, Jonathan. From Commonwealth to European Integration. In: Hollowell, Jonathan (ed.). *Britain Since 1945*. Oxford: Blackwell Publishers, 2003, s. 59–108.
- HOURANI, Albert. *Dějiny arabského světa od 7. století po současnost*. Praha: Lidové noviny, 2010.
- HOWE, Geoffrey. *Sovereignty and Interdependence: Britain's Place in the World*. *International Affairs*, 4/1990, s. 675–695.
- HULEC, Otakar – OLŠA, Miroslav ml. *Dějiny Zimbabwe, Zambie a Malawi*. Praha: Lidové noviny, 2008.
- CHAUDRON, Gerald. *The League of Nations and Imperial Disent: New Zealand and the British Labour Governments, 1924–1931*. *Contemporary British History*, 39/2011, s. 47–71.
- CHEBEL D'APPOLLONIA, Ariane. European Nationalism and European Union. In: Pagden, Anthony (ed.). *The Idea of Europe. From Antiquity to the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002, s. 171–190.
- CHISHOLM, Michael. *Britain on the Edge of Europe*. New York: Routledge, 1995.
- CHURCHIL, Winston. *Iron Curtain Speech*, 5. 3. 1946. Dostupné z:

- <http://www.historyplace.com/speeches/ironcurtain.htm> (10. 2. 2012).
- CHURCHILL, Winston. *Druhá světová válka: VI. díl Triumf a tragédie*. Praha: Lidové noviny 1995
- ILIFFE, John. *Afrika a Afričané. Dějiny kontinentu*. Praha: Vyšehrad, 2001.
- JAMES, Lawrence. *The Rise & Fall of the British Empire*. London: Abacus, 1998.
- JOHNSON, Paul. *Dějiny 20. století*. Praha: LEDA, 2008.
- JUDD, Denis. *Impérium. Britská imperiální zkušenost od roku 1765 do současnosti*. Praha: BB art, 1999.
- KEIGER, John. *Wielding Finance as a Weapon of Diplomacy: France and Britain in the 1920s*. Contemporary British History, 25/2011, s. 29–47.
- KENNEDY, Paul. *The Tradition of Appeasement in British Foreign Policy 1865–1939*. British Journal of International Studies, 2/1976, s. 195–215.
- KENNEDY, Paul. *Strategy and diplomacy, 1870–1945*. London: George Allen and Unwin, 1983.
- Kennedy, Paul M. *The Rise and Fall of the Great Powers: Economic Changes and Military Conflict from 1500–2000*. London: Unwin Human Limited, 1988.
- KENNEDY, Paul. *Vzestup a pád velmocí. Ekonomické změny a vojenské konflikty v letech 1500–2000*. Praha: Lidové noviny, 1996.
- KENNEDY, Paul. *A Time to Appease*. The National Interest, July/August 2010, s. 7–17.
- KISSINGER, Henry. *Diplomacy*. New York: Simon & Schuster, 1994.
- KISSINGER, Henry. *Umění diplomacie*. Praha, Prostor, 1999.
- KRELL, Gert. *West German Ostpolitik and the German Question*. Journal of Peace Research, 3/1991, s. 311–323.
- LANGHORNE, Richard. *Arbitration: the First Phase, 1870–1914*. In: Dockrill, Michael – McKercher, Brian J. C. *Diplomacy and World Power: Studies in British Foreign Policy, 1890–1950*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- LANGE, Matthew – MAHONEY, James – HAU, Matthias von. *Colonialism and Development: A Comparative Analysis of Spanish and British Colonies*. American Journal of Sociology, 5/2006, s. 1412–1462.
- LEONARD, Dick. *Guide to the European Union. The definitive guide to all aspects of the EU*. London: The Economist, 2005.
- LEVY, James P. *Appeasement and Rearmament: Britain, 1936–1939*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2006.

- LITTLE, Richard. *British Neutrality versus Offshore Balancing in the American Civil War: The English School Strikes Back*. Security Studies, 16/2007, s. 68–95.
- LYNCH, Philip. *The Politics of Nationhood. Sovereignty, Britishness and Conservative Politics*. London: Macmillan Press, 1999.
- McKERCHER, Brian J. C. - MOSS, David. *Shadows & Substance in British Foreign Policy 1895–1939*. Edmonton, The University of Alberta Press, 1984.
- McKERCHER, B. J. C. *National Security and Imperial Defence: British Grand Strategy and Appeasement 1930–1939*. Diplomacy and Statecraft, 19/2008, s. 391–442.
- MEARSHEIMER, John J. *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W.W. Norton & Company, 2003.
- METFORD, J. C. J.: 1968. *Falklands or Malvinas? The Background to the Dispute*. International Affairs, 3/1968, s. 463–481.
- MEREDITH, Martin. *The State of Africa. A History of Fifty Years of Independence*. London: Simon and Schuster, 2006.
- MORAVCOVÁ, Dagmar - BĚLINA, Pavel - PEČINKA, Marek. *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1914–1941*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1994.
- MORGAN, Kenneth O. a kolektiv. *Dějiny Británie*. Praha: Lidové noviny, 2008.
- MUIR, Ramsay. *Britské Impérium*. Londýn: Týdeník „Čechoslovák“, 1941.
- MULLIGAN, William. *Britain, the „German revolution,“ and the Fall of the France, 1870/1*. Historical Research, 84/2011, s. 310–328.
- MÜLLER, Helmut – KRIEGER, Karl - VOLLRATH Hanna. *Dějiny Německa*. Praha: Lidové noviny, 1995.
- NÁLEVKA, Vladimír. *Studená válka*. Praha: Triton, 2003.
- NEWSON, David, D. *US-British Consultation: An Impossible Dream?* International Affairs, 2/1987, s. 225–238.
- NUGENT, Paul. *Africa Since Independence*. London: Palgrave, 2004.
- OVENDALE, Ritchie. *Macmillan and the Wind of Change in Africa 1957–1960*. The Historical Journal, 38/1995, s. 455–477.
- Oxfordský slovník světových dějin: 2005*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- PATTON, David, F. *Cold War Politics in Postwar Germany*. New York: Palgrave Macmillan, 2001.

- PEČENKA, Marek – LUŇÁK, Petr a kol. *Encyklopedie moderní historie*. Praha: Libri, 2009.
- PETERS, B. Guy – CARMAN, Christopher, J. United Kingdom. In: Hancock, M. Donald et al., *Politics in Europe*. Washington: CQ Press, 2007, s. 11–98.
- PONÍŽILOVÁ, Martina. Blízký východ. In: Cabada, Ladislav - Šanc, David a kol. *Panregiony ve 21. století. Vývoj a perspektivy mezinárodních makroregionů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011.
- PUGH, Martin. *Britain Since 1789. A Concise History*. Hampshire: Macmillan Press, 1999.
- PYEONGEOK, An. *Obstructive All the Way? British Policy towards German Unification 1989–90*. German Politics, 1/2006, s. 111–121.
- REID, Richard. *Dějiny moderní Afriky od roku 1800 po současnost*. Praha: Grada Publishing, 2011.
- RIPSMAN, Norrin M. – LEVY, Jack. *The Preventive War that Never Happened: Britain, France, and the Rise of Germany in the 1930s*. Security Studies 16, 1/2007 (January-March), s. 32–67.
- RIPSMAN, Norrin M. – LEVY, Jack. *Wishful Thinking or Buying Time?* International Security, 33/2008, s. 148–181.
- RECORD, Jeffrey. *The Specter of Munich. Reconsidering the Lessons of Appeasing Hitler*. Washington D.C.: Potomac Books, 2007.
- REYNOLDS, David. *A 'Special Relationship'? America, Britain and the International Order Since the Second World War*. International Affairs, 1/1985–1986, s. 1–20.
- ROCK, Stephen R. *Appeasement in International Politics*. The Kentucky: University Press of Kentucky, 2000.
- ROGERS, Paul. *Reviewing Britain's Security*. International Affairs, 4/1997, s. 655–669.
- ROMANCOV, Michal. Commonwealth – vznik a vývoj. In: Šanc, David – Ženíšek, Marek a kol. *Commonwealth. Z perspektivy politické vědy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.
- ROVNÁ, Lenka. *Kdo vládne Británii?* Praha: Sociologické nakladatelství, 2004.
- SATRE, Lowell. Pax Britannica 1815–1914. In: Thackeray, Frank W. – Findling, John E. eds. *Events that Changed Great Britain since 1689*. USA: Greenwood Press, 2002, s. 57–74.
- SOUKUP, Jaromír. *Britové v Porýní: britská okupace Kolínské zóny v letech 1918–1926*. Praha: Filozofická fakulta Karlovy Univerzity, 2011.

- STRNAD, Jaroslav - FILIPSKÝ, Jan - HOLMAN, Jaroslav - VAVROUŠKOVÁ, Stanislava. *Dějiny Indie*. Praha: Lidové noviny, 2008.
- STEINER, Zara S.. *Great Britain and the Creation of the Anglo-Japanese Alliance*. The Journal of Modern History, 31/1959, s. 27–36.
- STUDLAR, Donley T. *Great Britain: Decline or Renewal?* Boulder: Westview Press, 1996.
- ŠANC, David. Blízký východ jako politicko-geografický region. In: Ježová, Michaela – Burgrová, Helena eds. *Současný Blízký východ. Politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. Brno: Barrister a Principal, 2011.
- TAYLOR, Alan J. P. *The Struggle for Mastery in Europe*. Oxford: Clarendon Press, 1954.
- TEPLÍK, Tomáš. *Evropská diplomacie v historických souvislostech: od počátků do vypuknutí první světové války*. Praha: Impronta, 2008.
- THORNTON, Bruce S. *The Wages of Appeasement: Ancient Athens, Munich, and Obama's America*. New York: Encounter Books, 2011.
- TREISMAN, Daniel. *Rational Appeasement*. International Organization, 58/2004, s. 345–373.
- VESELÝ, Zdeněk. *Dějiny mezinárodních vztahů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.
- WALL, Stephen. *A Stranger in Europe. Britain and the EU from Thatcher to Blair*. Oxford and New York: Oxford University Press, 2008.
- WALLACE, William. *British Foreign Policy after the Cold War*. International Affairs, 4/1992, s. 423–442.
- WALSH, David M. *The Military Balance in the Cold War US perceptions and policy, 1976–85*. New York, Routledge, 2008.
- WALT, Stephen. *Alliance Formation and the Balance of World Power*. International Security, 9/1985, s. 3–43.
- WALT, Stephen M. *Testing Theories of Alliance Formation: The Case of South West Asia*. International Organization, 42/1988, s. 275–316.
- WARNER, Geoffrey. *Anglo-American Relations and Cold War in 1950*. Diplomacy & Statecraft, 22/2011, s. 44–60.
- WASSON, Ellis. *Dějiny moderní Británie. od roku 1714 po dnešek*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010.
- WATTS, Duncan. *British Government and Politics. A Comparative Guide*. Edinburg: Edinburg University Press, 2006.
- WEGS, Robert J. – LADRECH, Robert. *Evropa po roce 1945*. Praha: Vyšehrad, 2002.

YOUNG, John W. The Schuman Plan and British British Association. In: Young, John W. (ed.). *The Foreign Policy Policy of Churchill's Peacetime Administration 1951–1955*. Leicester: Leicester University Press, 1988, s. 109–134.

ZAKARIA, Fareed. *Postamerický svět*. Praha: Academia, 2010.

Internetové zdroje

Balfourova deklarace (26. října 1926). Dostupné z: http://foundingdocs.gov.au/resources/transcripts/cth11_doc_1926.pdf (1. 5. 2012).

British Union of Fascists. Dostupné z: <http://www.oswaldmosley.com/british-union.htm> (5. 5. 2012).

Bundeszentrale für politische Bildung. Dostupné z: <http://www.bpb.de/> (5. 5. 2012).

Central Intelligence Agency. Dostupné z: <https://www.cia.gov/index.html> (5. 5. 2012).

Entente Cordiale 1904. Dostupné z: <http://www.firstworldwar.com/source/ententecordiale1904.htm> (7. 5. 2012).

Foreign Relations of the United States, 1964–1968, *Eastern Europe*. Dostupné z: http://dosfan.lib.uic.edu/ERC/frus/summaries/960820_FRUS_XVII_1964-68.html (5. 5. 2012).

Peace Pledge Union. Dostupné z: <http://www.ppu.org.uk/ppu/history.html> (5. 5. 2012).

Veřejné výdaje ústřední vlády a lokálních orgánů Velké Británie. Dostupné z: <http://www.ukpublicspending.co.uk> (5. 5. 2012).

U. S. Department of State. Dostupné z: <http://history.state.gov/milestones/1914-1920/ParisPeace> (29. 4. 2012).

Westminsterský statut (11. prosince 1931). Dostupné z: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1931/4/pdfs/ukpga_19310004_en.pdf (1. 5. 2012).

O AUTORECH

Bc. Lucie Horáčková studuje navazující magisterský obor Mezinárodní vztahy na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni.

email: horackov@students.zcu.cz

Bc. Monika Rýglová studuje navazující magisterský obor Mezinárodní vztahy na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni.

email: ryglova@students.zcu.cz

Bc. Lucie Novotná studuje navazující magisterský obor Mezinárodní vztahy na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni.

email: lucienov@students.zcu.cz

PhDr. Pavel Hlaváček, Ph.D. působí jako odborný asistent na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni.

email: hlavacek@kap.zcu.cz

PhDr. Linda Piknerová dokončuje interní doktorské studium politologie na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni, kde současně působí jako asistentka.

email: lpiknero@kap.zcu.cz

PhDr. et Mgr. Petr Jurek dokončuje interní doktorské studium politologie na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni, kde současně působí jako asistent.

email: pjurek@kap.zcu.cz

Bc. Pavlína Čurdová studuje navazující magisterský obor Mezinárodní vztahy na Katedře politologie a mezinárodních vztahů ZČU v Plzni.

email: curdovap@gmail.com